द्विभक्तवतरस्तक(कु)कुन्दरविभागः रथाङ्गाकारसंस्थितस्य नितम्बविभागः" दशकुमा० । "कर्णौ शङ्खौ भ्रुवौ दन्तवेष्टावोष्ठौ ककुन्दरे" यात्र० "ककुन्दरे जघनकूपकौ" मिता० । पृषो० कुकुन्दरमपि तत्रार्थे ।

ककुभ् स्त्री कं प्रकाशं स्कुभ्नाति स्कुन्भ-क्विप् पृषो० । १दिशि, २शोभायाम्, ३चम्पकमालायाम्, ४शास्त्रे, ५रागिणीभेदे च । "अष्टौ व्यख्यत् ककुभः पृथिव्याः" ऋ० १,५८,१ । "दाधर्थ प्राचीं ककुभं पृथिव्याः" ७,९,२ । ६प्राणे । "ककुप्छन्दः" यजु० १५,४ । "कं सुखं शरीरे स्कुभ्नाति धारयतीति ककुप्, कं सुखं कोपयति दीपयतीति कुप-दीप्तौ चुरादि क्विप् । पूर्वत्रपक्षे सलोपश्छान्दसः ककुप् प्राणः "प्राणो वै ककुप् छन्दः इति श्रुतेः" वेददी० । द्वितीयपक्षे पान्तमिति भेदः । वैदिके ७छन्दोभेदे । "उष्णिग्वयः ककुप्छन्दः" यजु० १४,९ "आद्यन्तावष्टाक्षरौ पादौ मध्यमौ द्वादशाक्षरौ ककुप्" वेददी० । कात्या० सर्वा० ५अ० । "द्वितीयस्तृतीयक् त्रिपदान्त्यो द्वादशकः आद्यश्चेत् पुर उष्णिक् मध्यमश्चेत् ककुप्" इति तल्लक्षणं सूक्तम् । "सर्वाः ककुभः" आश्व० श्रौ० ६,१,२ । ककुबरागिणीरूपसूक्तम् संगीतदामो० "पीतं वसाना वसनं सकेशी वने रुदन्ती पिकनादहूना । विलोकयन्ती ककभोऽतिभीता मूर्त्तिः प्रदिष्टा ककुभस्त्वियम्" ।

ककुभ पु० कं वातं स्कुभ्नाति स्कुन्भ-क पृषो० । वीणाङ्गे, तस्याः स्वरगाम्भीर्यसम्पादनार्थमधोबद्धालाबूमयभाण्डे । कस्य वातस्य कुः भूमिः भात्यस्मात् कक्+भा-क । विस्तीर्णशाखाभिः वातभूमिप्रकाशकेऽर्जुनवृक्षे, च तद्गुणादि भावप्रका० उक्तं यथा "ककुभः शीतलोभग्नक्षतक्षयावमास्रजित् । मेदोमेहव्रणान् हन्ति तुवरः कफपित्तहृत् । "मध्येसमुद्रं ककुभः पिशङ्गो" माघः तांस्तण्डुलोद्भवतिनिम्नोन्नानविस्तीर्णकुक्षौ ककुभोलूखले" दशकु० कालक्षेपं ककुभसुरभौ पर्व्वते पर्व्वते ते" मेघदू० । २रागभेदे च ४रागिणीभेदे स्त्री । ककुभ इवाचरति ककुभ+क्विप्-अच् । ५भ्रष्टति त्रि० निघ० "ककुभं रूपं दृषभस्य रोचते" यजु० ८,४९ । ककुभं महत्" वेददी० [ङीप् । नलीनामगन्धद्रव्ये शब्दच०

ककुभादनी स्त्री ककुभ इवाद्यते तुल्यरसत्वात् अद-ल्युट् ककुम्मती स्त्री वैदिकेछन्दोभेदे "एकस्मिन्पञ्चकेछन्दः ककुम्मती षट्के ककुम्मतीति" कात्या० सर्वानु० तल्लक्षणसूक्तम् ।

ककुह त्रि० कस्य सूर्य्यस्य कुं भूमिं जिहीते उच्छ्रितत्वात् गच्छति हा-क ईत० । १उच्छ्रिते २महति निघण्टुः । "ककुहं चित्त्वा कवे ! मन्दन्तु धृष्णविन्दवः" ऋ० ८,४५,१४ । "ककुहःसौम्योरस इन्द्रेन्द्राय" ९,६७,८ । ककुहः ककुह्स्तीति निघण्टौ पाठान्तरम् तदर्थे ।

कक्क हासे भ्वा० पर० अक० सेट् । कक्कति । अकक्कीत् । चकक्क । कक्कटः । प्रनिकक्कति कादित्वान्न णत्वम् ।

कक्कट पुंस्त्री कक्क-अटन् । मृगविशेषे स च अश्वमेधे अनुमतिदेवताकः पशुः । "न्यङ्कुः कक्कटस्तेऽनुमत्यै" यजु० २४,३२ । मेहो मृगभेदः न्यङ्कुरपि, कक्कटः सएव, ते तयोऽनुमत्यै" वेददी० । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

कक्कुल पु० कक्क-उलच् । बकुलवृक्षे नलितविस्तारः ।

कक्कोल पु० ककते गच्छति क्विप् कक्, कोलति संस्त्यायति कुल-अच् कोलः कक् चासौ कोलश्चेति कर्म्म० । गन्धद्रव्यसाधने वृक्षे (कांकोल) इति बङ्गभाषाख्याते (वनकपूर) इति पाश्चात्यख्याते । "आकम्पितककोलैः नमेरुकुसुमपांशुपातिभिः" काद० । "कक्कोलं लघु तीक्ष्णोष्णं तिक्तं हृद्यं रुचिप्रदम् । आस्यदुर्गन्धिहृद्रोगकफवातामयान्व्यहृत्" भावप्र० तद्गुणाः "जातीफललवङ्गकक्कोलमेषाञ्च षट्पलम् । प्रोक्तमाचमनमिति" तन्त्रसारः ।

कक्कोलक पु० इदमर्थे कन् । १कक्कोलवृक्षजाते गन्धद्रव्ये (वनकपूर) इति ख्याते । तस्य कोषे फलवत्त्वात् कोषफल इति प्रसिद्धिः २स्थूलमरिचे राजनि० । [चकक्ख ।

कक्ख हासे भ्वादि० पर० अक० सेट् । कक्खति अकक्खीत् ।

कक्खट त्रि० कक्ख-अटन् । १कठिने अमरः । २हासान्विते त्रि० कक्खटपत्रक पु० कक्खटं प्रकाशान्वितं पत्रमस्य । (पाट) वृक्षभेदे शब्दमा० [भूमौ वर्षलेखनसाधने द्रव्यभेदे त्रिका० ।

कक्खटी स्त्री कक्ख-अटन् गौ० ङीष् । कठिन्याम् (खड़ी)

कच्छ पु० कष हिंसादौ स । १उत्तरीयवस्त्रस्य पश्चाद्भागस्थे अञ्चले (आंचल) २लतायाम्, ३शुष्कवृक्षे, ४शुष्कवने च मेदि० । ५पार्श्वभागे, ६राजान्तःपुरे, ७बाह्वोर्मूले ८पृष्ठप्रदेशनिहिताधोऽशुंकस्यैकदेशे (काछा) ९हस्तबन्धनरज्वां, १०काञ्चीग्राम्, ११पर्णोष्टके, १२गृहभित्तौ, १३सान्ये १४खड्गाखड्गे मेदि० १५कच्छरोगभेदे च (कांकविराली) स्त्री । १६पापे न० हेम० । "प्रक्षिप्योदर्चिषं कच्छे" माघः० । "क्रोष्टा वराहं निरतक्त कच्छात्" ऋ० १०,२८,४ । "स्फुटकच्छवनप्रस्था प्रसन्नजलनिम्नगा" भा० व० १८२ "कच्छान्तरगतोवायुर्जीमूत इव गर्जति" रामा० "यथोद्धरति निर्द्धाता कच्छं धान्यं च रक्षति" मनुः । "कच्छघ्नः शिशिरघ्नश्च" "महाकच्छे विलौकसः । न दृष्टे